

การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมือง
ของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
จังหวัดฉะเชิงเทรา*

SAPPURISADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING POLITICAL
LEADERSHIP OF DON CHIMPLEE SUB-DISTRICT MUNICIPALITY
ADMINISTRATORS AT BANG NAM PRAIO DISTRICT
IN CHACHOENGSAO PROVINCE

พระบัณฑิต จันทปถุญญ, สุมาลี บุญเรือง, สุรพล สุษะพรหม

Phra Bandhit Chanthapanyo, Sumalee Boonruang, Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: bandhitintarasombut@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. นำเสนอการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหาร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ คำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$) 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาล พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาล ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน

การวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล มีการนำหลักธรรมดังต่อไปนี้มาใช้ 1. อัมมัญญาตา รู้จักเหตุ เข้าใจปัญหาและแก้ไขได้ตามหลักกฎหมาย 2. อัตถัญญาตา รู้จักผล ทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก 3. อัตตัญญาตา รู้จักตน วางตัวดี เป็นตัวอย่างที่ดี 4. มัตตัญญาตา รู้จักประมาณ บริหารงบประมาณและทรัพยากรอย่างไม่ฟุ่มเฟือย 5. ทำงานถูกเวลา เหมาะสมกับสถานการณ์ 6. ปริสัญญาตา รู้จักชุมชน เข้าใจพื้นที่ สังคม และความต้องการของประชาชน 7. ปุคคลัญญาตา รู้จักบุคคล รู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะกับงาน

คำสำคัญ: การบูรณาการ; สัปปุริสธรรม; ภาวะผู้นำ

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the level of political leadership of the administrators of Don Chimphli Sub-District Municipality, Bang Nam Priao District, Chachoengsao Province. 2. To compare the opinions of citizens toward the political leadership of the municipal administrators classified by personal factors. 3. To present the integration of Sappurisadhamma, the virtues of a true person, to promote the political leadership of the municipal administrators. This research employed a mixed-methods, combining quantitative and qualitative methods. The quantitative research collected data through questionnaires from 300 sample respondents. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative research, data were collected by structured in-depth interviewing 10 key informants, and the data were analyzed using descriptive content interpretation.

The research findings revealed that: 1. The overall level of political leadership of the administrators of Don Chimphli Sub-District Municipality, Bang Nam Priao District, Chachoengsao Province, was at a high level ($\bar{X}=4.06$). 2. The comparison of citizens' opinions showed that differences in occupation and monthly income did not result in significantly different opinions toward political leadership, thereby rejecting the set research hypothesis. However, differences in gender, age, and educational level led to significantly different

opinions, thus accepting the hypothesis. 3. The integration of Sappurisa dhamma in enhancing the administrators' leadership involved the application of the following principles: 1. Dhammaññita knowing causes, understanding problems, and solving them in accordance with the law; 2. Atthaññita knowing results, working for the benefit of the people; 3. Attaññita knowing oneself, maintaining good conduct, and being a role model; 4. Mattaññita knowing moderation, managing budgets and resources without extravagance; 5. Kalaññita knowing the proper time, working appropriately to situations; 6. Parisaññita knowing the community, understanding society and people's needs; and 7. Puggalaññita knowing individuals, selecting and assigning the right person to the right task.

Keywords: Integration; Good Man's Dhamma; Leadership

บทนำ

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 76 กำหนดให้รัฐพัฒนาระบบบริหารราชการทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น และงานอื่นของรัฐตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยให้หน่วยงานของรัฐร่วมมือกัน เพื่อให้บริการสาธารณะและการใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด และพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้ซื่อสัตย์ มีจิตบริการ ไม่เลือกปฏิบัติและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ต้องมีกฎหมายบริหารงานบุคคลตามระบบคุณธรรม ป้องกันการแทรกแซง และจัดทำมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา 249 กำหนดให้การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักการปกครองตนเอง โดยยึดเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และพิจารณาความสามารถในการบริหาร เช่น รายได้ จำนวนประชากร และพื้นที่ ซึ่งถือเป็นรูปแบบการปกครองที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

การเมืองท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและบริหารพื้นที่อย่างใกล้ชิดกับประชาชน ทำให้มีผู้สนใจเข้าสู่สนามการเมืองท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เนื่องจากตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่นมีเกียรติ ได้รับค่าตอบแทน และมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน การแข่งขันทางการเมืองในระดับท้องถิ่นจึงมีทั้งแบบสร้างสรรค์ เช่น การนำเสนอผลงาน และการอุทิศตนเพื่อสาธารณะ และการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม เช่น การซื้อเสียง ช่มชู้ หรือใส่ร้ายป้ายสี บางรายเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วกลับใช้อำนาจโดยมิชอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งเป็นการทุจริตที่ส่งผลเสียหายต่อรัฐและประชาชนโดยรวม (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2546)

เทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี คือ 1.ปรับปรุงและพัฒนาโครงการพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต 2. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคนและจัดระเบียบชุมชน/สังคมให้สงบเรียบร้อย เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ 3. พัฒนาการจัดการแหล่งน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน 4. ส่งเสริมและพัฒนางานด้านการศึกษา กีฬา นันทนาการ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ 5. ส่งเสริมและพัฒนางานด้านสาธารณสุข สวัสดิการสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น 6. ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม อาชีพหลักและอาชีพรอง เพื่อเพิ่มรายได้ 7. สร้างระบบบริหารจัดการที่ดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนพัฒนา การตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหาร รวมทั้งเพิ่มมาตรการในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและให้บริหารอย่างประทับใจ (องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี, 2565)

สอดคล้องกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (พิชัย นิตวงศ์วรกุล และจันทร์แรม เรือนแป้น, 2559)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาล เพื่อส่งเสริมให้คณะผู้บริหาร ผู้ร่วมงานข้าราชการเจ้าหน้าที่ มีความรับผิดชอบหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีหลักยึดหลักปฏิบัติหลักตัดสินใจ อย่างมีภาวะผู้นำ และมีวิสัยทัศน์ในการนำพาประชาชนในเขตเทศบาลและถือว่าเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่สามารถช่วยบรรเทาปัญหาและส่งเสริมความเจริญให้แก่องค์กรได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักธรรมที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการ รวมไปถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสัปปุริสธรรม ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในอัมมัญญสูตร ประกอบด้วย หลักธรรม 7 ข้อ คือ 1. อัมมัญญาตา รู้จักเหตุ 2. อตถัญญาตา รู้จักผล 3. อตตัญญาตา รู้จักตน 4. มัตตัญญาตา

รู้จักประมาณ 5. กาลัญญุตตา รู้จักกาล 6.ปริสญญุตตา รู้จักบริษัท 7. ปุคคัลญญุตตา รู้จักบุคคล (สตตก. (ไทย) 23/68/143-146)

การศึกษา การบูรณาการหลักสัปปริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำไปส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล เพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหลักธรรมาภิบาลบริหาร สนองนโยบายภาครัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักสัปปริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ วิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีจำนวนรวม 1,200 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่ได้จากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (สุรพล สุยะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, 2553) จำนวน 300 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชนในตำบลดอนฉิมพลี จำนวน 2 คน ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires)

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) แบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 10 รูปหรือคน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 300 ชุด นำข้อมูลดิบที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 10 รูปหรือคน 1. ถอดเสียงและบันทึก ทำการถอดเสียงสัมภาษณ์และบันทึกเป็นข้อความ 2. จำแนกประเด็น จัดกลุ่มข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3. วิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย 4. สังเคราะห์ข้อมูล รวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย นำเสนอในรูปแบบความเรียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ 1. สถิติพรรณนา ใช้อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลและพรรณนาการบูรณาการหลักสี่ปรัศธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมือง โดยใช้สถิติ เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติอนุมาน ใช้ทดสอบสมมติฐานและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรสองกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) สำหรับตัวแปรตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป หากพบความแตกต่างจะใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) เปรียบเทียบรายคู่

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะถูกถอดเทปคำพูดอย่างละเอียด และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มประเด็นตามหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้เห็นแนวโน้ม แนวคิด หรือความเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ภาวะผู้นำทางด้านกายภาพ	4.07	0.95	มาก
ภาวะผู้นำทางด้านบุคลิกภาพ	4.07	0.73	มาก
ภาวะผู้นำทางด้านความสามารถ	4.10	0.92	มาก
ภาวะผู้นำทางด้านทักษะทางสังคม	4.01	0.91	มาก
โดยภาพรวม	4.06	0.86	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.86) เมื่อแจกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำทางด้านความสามารถ ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.92) อยู่ในระดับมาก รองลงมา ภาวะผู้นำทางด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.07$, S.D.= 0.73) ภาวะผู้นำทางด้านกายภาพ ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.95) อยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำทางด้านทักษะทางสังคม ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.91) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ 1-5

ปัจจัยส่วนบุคคล	ยอมรับ	ปฏิเสธ	t	F	Sig.
เพศ		✓	2.07		0.19*
อายุ		✓		0.422	0.792*
ระดับการศึกษา		✓		2.53	0.57*
อาชีพ	✓			3.49	.004
รายได้	✓			4.73	.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลเทศบาลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การบูรณาการหลักสัจปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าการบูรณาการหลักสัจปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 รูปหรือคนทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านกายภาพ ผู้บริหารมีความกระฉับกระเฉง แสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน และมีความตั้งใจในการติดตามผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง แต่งกายสุภาพเหมาะสม ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นมืออาชีพและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนด้านบุคลิกภาพ แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงาน กล้าตัดสินใจ มีจริยธรรมและความมั่นใจในตนเอง สามารถทำงานร่วมกับทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านทักษะทางสังคม มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และผู้คนได้ดี รู้จักมองตนเองอย่างตรงไปตรงมา พัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมทางการเมือง มีทักษะในการสื่อสารและตัดสินใจอย่างแม่นยำ ตลอดจนแสดงภาวะผู้นำในบริบทของการเมืองท้องถิ่นที่ต้องรับฟังและทำงานร่วมกับประชาชน ด้านความสามารถมีความเด็ดขาดในการใช้กฎหมายควบคุมกับการประณีประนอมเพื่อรักษาความสัมพันธ์กับประชาชนใช้ประสบการณ์และวุฒิภาวะในการบริหารงานกิจกรรม มีความสามารถในการจูงใจ ให้ความร่วมมือกับชุมชน และได้รับการยอมรับในบทบาทผู้นำ ทั้งในแง่ของความรู้ ความจำ และการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การบูรณาการหลักสัจปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจะแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำทางด้านความสามารถ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ภาวะผู้นำทางด้านบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำทางด้านกายภาพ อยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำทางด้านทักษะทางสังคม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล (2564) ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1. สภาพทั่วไปการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1. จุดเด่น ผู้นำทางการเมืองมีความพยายามทำกิจกรรมทางการเมืองปฏิบัติงานเพื่อประชาชน เสียสละอาสาทำงานขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน 2. จุดด้อย นักการเมืองใช้อำนาจอิทธิพลทางการเมืองรวมทั้งการใช้อำนาจด้านอื่น ๆ เพื่อเอาชนะคู่แข่งทางการเมือง 3. โอกาส ผู้นำทางการเมืองแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมมากขึ้นรวมทั้งมีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาสร้างโอกาสทางการเมือง 4. อุปสรรค ขั้วเคลื่อนไหวนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ยาก พรรคการเมืองยังอยู่ในอำนาจของกลุ่มต่าง ๆ อุดมการณ์ทางการเมืองไม่แน่นอน ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมือง และยังคงคล้อยกับงานของพระมหานิรุตญาณวุฒโธ (2567) ได้วิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะสำหรับการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงครามมี 4 คุณลักษณะ คือ 1. ทักษะของการใช้อิทธิพล ได้แก่ จัดสรรงานให้เหมาะสมและถูกคน มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยน ใช้อิทธิพลในทางที่ถูกต้องและยึดถือระเบียบสร้างความไว้วางใจในประชาชน ใช้อิทธิพลในการสร้างโอกาส 2. ทักษะในการมอบหมายงาน ได้แก่ สามารถกำหนดเป้าหมายและงานให้ชัดเจน สามารถปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงาน สามารถสื่อสารที่ชัดเจนและกระตือรือร้น สามารถเสริมสร้างทีมงานให้มีความเชื่อมั่น สามารถตรวจสอบความคืบหน้าของงานที่มอบหมาย 3. มีความยืดหยุ่น ได้แก่ มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามขณะเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความคิดเชิงบวก มีความรู้มอบหมายงานให้กับผู้รับมอบหมาย ให้เกิดความเข้าใจ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน และสามารถปรับตัว รับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนและเพื่อนร่วมงาน 4. ทักษะในการจูงใจ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาส่วนบุคคลสร้างความเชื่อมั่นและความกระตือรือร้นในทีม การสื่อสารอย่างชัดเจน สร้างการยอมรับจากคนภายในท้องถิ่น ให้กำลังใจและพลังงานให้กับทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดเอกชัย จันทโชโต และคณะ (2566) ได้วิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) ปัจจัยที่ส่งผล ได้แก่ 1. คุณลักษณะผู้นำส่งผลกระทบต่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี 7 ด้าน มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สามารถอธิบายการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี (Y) ได้ร้อยละ 84 โดยนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ควรมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) ยึดหลักนิติธรรมในการบริหารและปกครองท้องถิ่น

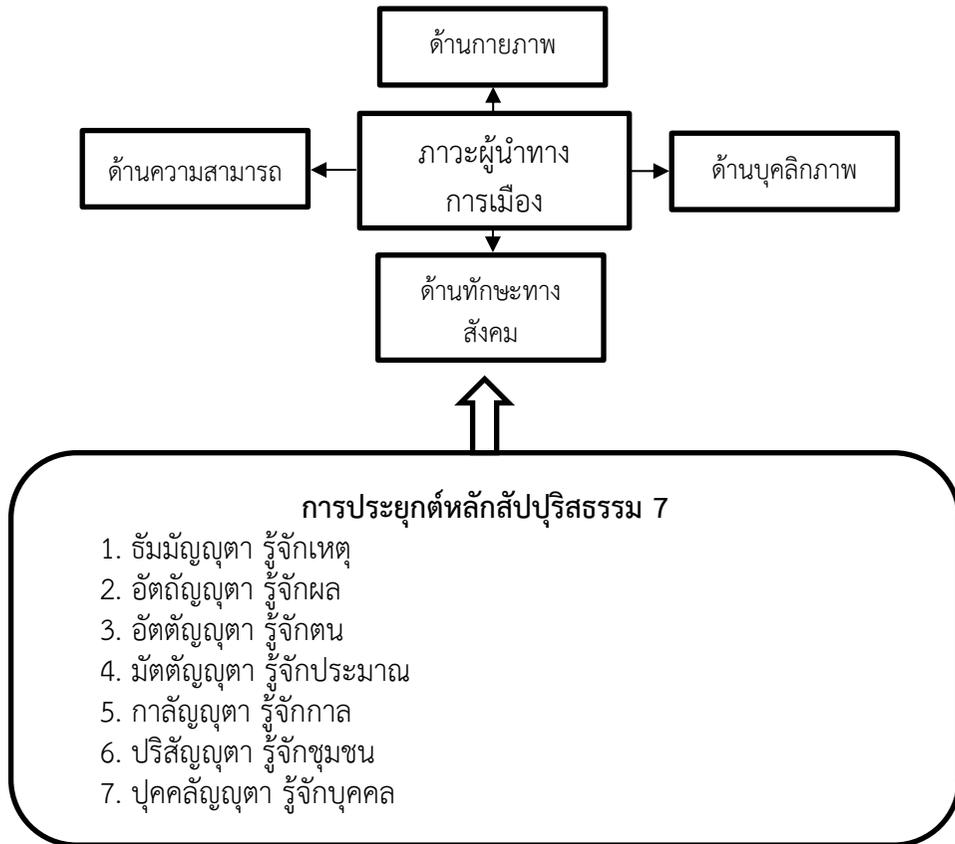
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนนิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนนิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนนิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (2563) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนาดอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระประเสริฐ เตชโก (2563) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนนิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การบูรณาการหลักสัปปริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนนิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนี้ 1. ธัมมัญญาตา (รู้จักเหตุ) รู้เข้าใจกฎระเบียบ ยึดหลักกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ปฏิบัติเท่าเทียม 2. อัตถัญญาตา (รู้จักผล) มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ บริหารความขัดแย้ง ยึดประโยชน์ชุมชน 3. อัตตัญญาตา (รู้จักตน) วางตัวเหมาะสม เข้าใจบทบาทหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ปรับตัวเข้าหาชุมชน 4. มัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ) ยึดความจำเป็นหลัก ใช้ทรัพยากรในพื้นที่ จัดงบประมาณอย่างทั่วถึงและพอเพียง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง 5. กาลัญญาตา (รู้จักกาล) มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน ตรงต่อเวลา รู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า 6. ปริสัญญาตา (รู้จักชุมชน) มุ่งมั่นเสียสละ มีจิตบริการ รับฟังเข้าถึงความเดือดร้อน 7. ปุคคลัญญาตา (รู้จักบุคคล) เข้าถึงเข้าใจ - บริหารจัดการอย่างเท่าเทียม สร้างความมีส่วนร่วม อนุเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส สอดคล้องกับทวิศักดิ์ สุขกมล (2560) ศึกษาเรื่อง การใช้หลักสัปปริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวกะเทียม จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ผู้ที่ประกอบด้วยหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ ดังกล่าวย่อมเป็นผู้ควรแก่การค้ำบับนัถือ ยกย่องของบุคคลทั้งหลาย ผู้นั้นย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้ที่พระพุทธเจ้ายกย่องว่าเป็นสัตบุรุษ หรือคนดีแท้ การกระทำหรือพฤติกรรมของเขามีความเหมาะสมถูกต้องดีงาม ย่อมนำประโยชน์มาให้ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานในการบริหารงานจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้เสนอไว้ในกระบวนการบริหารงานทั้งหมดมีความคล้ายคลึงกัน และยังเป็นทฤษฎีที่ใช้การได้ดีไม่ล้าสมัย เพื่อให้ต้นมาซึ่งการบริหารงานที่มีความเหมาะสมกับยุคสมัยใหม่ และยังสามารถคล้องกับงานวิจัยของพระครูโกสุมสมณวัตร (สังวาลย์ กุสุโม) (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาหลักสัปปริสธรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สัปปริสธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทที่เกี่ยวกับการปกครอง คือหลักธรรม 7 ประการที่ผู้นำควรปฏิบัติ ความรู้จักเหตุ วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ความรู้จักผล คาดการณ์ผลที่ตามมาจากการกระทำ ความรู้จักตน รู้จักตัวเอง และประพฤตินให้เหมาะสม ความรู้จักประมาณทำสิ่งต่าง ๆ อย่างพอดี ไม่เกินไปหรือน้อยเกินไป ความรู้จักกาล เลือกลงเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรม ความรู้จักชุมชน เข้าใจความต้องการของชุมชนและปฏิบัติให้เหมาะสม ความรู้จักบุคคล เข้าใจลักษณะของบุคคลเพื่อการประสานงานที่ดี การปฏิบัติตามหลักเหล่านี้จะช่วยให้ผู้นำสามารถปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้จากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักสัปปริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลคอนนิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นงานที่ตั้งอยู่บนบริบทของการบริหารท้องถิ่นที่เผชิญความคาดหวังสูงขึ้นทั้งด้านความโปร่งใส ประสิทธิภาพ และการตอบสนองต่อประชาชน โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ความดีงามของผู้นำ ยังคงผูกพันกับความเชื่อ ความศรัทธา และจิตวิญญาณของชาวชุมชนอย่างลึกซึ้ง การสังเคราะห์องค์ความรู้จึงกลายเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยรวบรวมประสบการณ์ทางวิชาการ งานภาคสนาม และข้อค้นพบเชิงลึก ให้กลายเป็นแบบจำลองความรู้ ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่อื่นได้ต่อไป ผู้วิจัยสรุปความรู้ที่ได้ ดังแสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักปรัชญา 7 เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มี 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. ภาวะผู้นำ ด้านกายภาพ ได้แก่ มีความกระฉับกระเฉง มีความสุขเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม แต่งกายเหมาะสม และมีความพร้อมในการทำกิจกรรม 2. ภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ สามารถปรับตัว มีความคิดสร้างสรรค์ มีจริยธรรม และมีความเชื่อมั่น 3. ภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางสังคม ได้แก่ มีความพร้อมในการแก้ปัญหา มีความแม่นยำในการตัดสินใจ มีระดับความรู้ความสามารถ และมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา 4. ภาวะผู้นำ ด้านความสามารถ ได้แก่ รู้จักประนีประนอมในกิจกรรมทางการเมือง มีความสามารถในการบริหารงานกิจกรรม ให้ความร่วมมือในชุมชน และเป็นที่ยินยอมชอบในการทำกิจกรรม

การนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองของ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่งผลให้ เกิดภาวะผู้นำที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับหลักจริยธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากการ มีธัมมัญญา คือ ความรู้เข้าใจในเหตุผล ยึดมั่นในกฎหมายและระเบียบ มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม อดัตถัญญา ซึ่งเน้นการเข้าใจผลลัพธ์ของการ กระทำ มุ่งเน้นผลประโยชน์ของชุมชน และบริหารความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำ ยังต้องมีอดัตถัญญา คือ การรู้จักตน วางตัวอย่างเหมาะสม เข้าใจบทบาทหน้าที่และ สามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทของชุมชนได้อย่างเหมาะสม มัตถัญญา คือ การรู้จัก ประเมิน ใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างพอเพียง โปร่งใส และเป็นธรรม กาลัญญา ที่แสดงถึงความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญ รู้จักเวลา และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะ หน้าที่ได้อย่างเหมาะสม มีปริสัญญญา ที่สะท้อนถึงจิตสำนึกในการรับฟังปัญหาของประชาชน มีความเสียสละ และพร้อมให้บริการอย่างจริงใจ และสุดท้าย คือ ปุคคลัญญา ที่เน้นความ เข้าใจบุคคล การบริหารงานอย่างเท่าเทียม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลควรมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เทศบาลควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติงานของ นักการเมืองโดยส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เทศบาลควรสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำทาง การเมืองของนักการเมือง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลควรจัดทำแผนพัฒนาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นทุกปี โดยมีกระบวนการ สัมรวจหาความจำเป็นในการพัฒนา
2. เทศบาลควรจัดตั้งท้องถิ่นต้นแบบที่มีประธานคณะกรรมการท้องถิ่นมีคุณลักษณะ พึงประสงค์ไว้เป็นชุมชนนำร่องเพื่อการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นอื่นถัดไป
3. ควรที่จะได้มีการปฏิรูปทางการเมืองของไทย ด้วยการมีแผนปฏิบัติการเป็น ขั้นตอนที่ ชัดเจนที่มุ่งไปสู่การสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ควรให้ภาครัฐ

มีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ อันจะทำให้เกิดการตื่นตัวด้านภาวะผู้นำทางการเมืองได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการเมืองเพื่อให้ได้ผู้นำที่ดีมีคุณธรรมเข้ามาปกครองบ้านเมือง
2. ควรศึกษาคุณลักษณะและภาวะผู้นำของพรรคการเมือง เพื่อหาวิธีดึงดูดความสนใจจากประชาชนและเลือกผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดี นำไปสู่การมีนักการเมืองที่มีคุณภาพ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลที่วัดได้จากผลงานในการบริหาร เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์สร้างสื่อสารทางการเมืองที่ดียิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- ทวีศักดิ์ สุขกมล. (2560). การใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 9(1), 69-81.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2547). *คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร*. นนทบุรี: ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. (2564). การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 6(1), 131-140.
- พระครูโกสุมสมณวัตร (สังวาลย์ กุสุโม). (2560). *ศึกษาหลักสัปปุริสธรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระประเสริฐ เตชโก. (2563). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดเอกชัย จนทโชโต และคณะ. (2566). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 6(3), 113-124.

- พระมหานิรุต ญาณวุฑฒ์. (2567). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของ
นักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์*, 6(1), 110-122.
- พระศกลวัฒน์ จิตตปัญญา. (2563). บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาล
ตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชัย นิตวงศ์วรกุล และจันทร์แรม เรือนแป้น. (2559). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ
ปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา.
วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 12(1), 135.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม 134. ตอนที่ 40 ก. หน้า 74.
- สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลดอนฉิมพลี. (2565). *นโยบายการบริหาร พันธกิจ*. สืบค้น 20
กรกฎาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/N7fAV>